

Mateřská škola Dobřichovice, Březová 680, 252 29 Dobřichovice

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

„STROMY A LIDÉ KOLEM NICH“

MŠ DOBŘICHOVICE

Školní vzdělávací program byl zpracován na základě RVP pro předškolní vzdělávání
vydané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, č. j. 32 405/2004-22 a na základě

Přílohy č. 1 k Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy

Platnost od 1. září 2021

Zpracovali: Mgr. Monika Víšková, Zuzana Ševčíková a kol.

Obsah

1	Základní údaje	4
1.1	Identifikační údaje	4
2	Charakteristika školy	5
3	Podmínky předškolního vzdělávání	7
3.1	Materiální podmínky	7
3.2	Životospráva	8
3.3	Psychosociální podmínky	8
3.4	Organizační chod školy	11
3.5	Řízení školy	13
3.6	Personální a pedagogické zajištění školy	14
3.7	Spolupráce s rodiči a ostatními subjekty	14
3.8	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	17
3.9	Podmínky vzdělávání dětí nadaných	18
4	Organizace vzdělávání	20
4.1	Počet tříd a jejich uspořádání	20
4.2	Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání	21
5	Charakteristika vzdělávacího programu	22
5.1	Vize školy	22
5.2	Představení programu	22
5.3	Formy vzdělávání	23
5.4	Základní cíle pro dlouhodobé i krátkodobé plánování	23
5.5	Průběh vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	25
6	Vzdělávací obsah	27
6.1	Východiska	27
6.2	Charakteristika a cíle	27
6.3	Organizační rozdělení	27
6.4	Pravidla pro tvorbu třídních programů	28

6.5	Průběžné vzdělávací cíle	28
6.6	Integrované bloky	29
7	Evaluační systém	50
7.1	Přehled evaluační činnosti	51
	Příloha č. 1 – Očekávané výstupy	53
	Příloha č. 2 – Školní program environmentální výchovy	54

1 Základní údaje

1.1 Identifikační údaje

Název MŠ	Mateřská škola Dobřichovice
Adresa MŠ	Březová 680, 252 29 Dobřichovice e-mail: msdobrichovice@seznam.cz
Zřizovatel	Město Dobřichovice, Vítova 61
IČO	710 03 932
Ředitelka školy	Mgr. Monika Víšková, tel. 721 560 713
Vedoucí školní kuchyně	Pravoslava Šomková, tel. 773 454 517
Platnost dokumentu	od 1. 9. 2021

Aktualizace ŠVP dne 1. 9. 2023.

2 Charakteristika školy

Lokalita školy

Budova školy je umístěna poblíž centra města v rozlehlé zahradě, lemované zelení. Vzhledem k umístění školy mají děti možnost chodit na vycházky do lesa, k řece, na pole i louky.

Charakter budovy a okolí

Jde o samostatnou stavbu, kterou v sedmdesátých letech postavili občané tehdejší vesnice Dobřichovice v „Akci Z“. Na stavbě se podíleli převážně rodiče a prarodiče dětí. Vznikl členitý objekt v krásné, rozsáhlé zahradě nyní lemované stromy a keři. V této podobě zůstal vnější pohled na mateřskou školu nezměněn.

Povodeň roku 2002 způsobila převratnou změnu v materiálovém vybavení školy, jelikož vodou zasažené prostory si vyžádaly celkovou rekonstrukci, škola byla téměř kompletně nově zařízena. Finanční zdroje na rekonstrukci byly získány z různých zdrojů – nadačních fondů „Phare“, „Člověk v tísni“, Ministerstva pro místní rozvoj, Nadace Olgy Havlové, České spořitelny, od samotné obce Dobřichovice, ale i od občanů, kteří mohli finančně přispět. V roce 2007 byla dokončena přístavba další třídy. Finální podoba školy byla završena v roce 2015 přístavbou dalších dvou tříd. Nyní je tedy mateřská škola šestitřídní jednopatrová budova. V přízemí jsou čtyři třídy, ředitelna, prádelna a nově vybavená školní kuchyně, v patře jsou dvě nové třídy, přípravná kuchyňka, pracovna školního psychologa a modelová učebna třídy základní školy. Tento prostor umožňuje dětem zažít reálný pobyt v základní škole, probíhá zde intenzivní předškolní příprava se školním psychologem a zábavní angličtina. Rovněž slouží jako prostor k setkávání pedagogů a jako školní knihovna.

Třídy mají samostatné vchody. Celá budova je chráněna zabezpečovacím systémem.

V okolí MŠ je rodinná zástavba. Místní komunikace, které školu obklopují, nejsou příliš frekventované.

Školní zahrada má rozlohu cca 3 000 m². Je vybavena třemi pískovišti a několika herními prvky, které poskytují dětem příležitost k různým pohybovým aktivitám. Uprostřed zahrady se nachází altán, který byl vybudován se záměrem venkovní učebny. Dalším prvkem je i nově zrekonstruovaný bazén a umělý kopec, vybudovaný navážkou, který je v zimě dětmi využíván k jízdě na bobech a lopatách. Klidnější částí zahrady je lesík, který je domovem pro ptactvo. Jsou zde krmítka a budky, ptáci jsou dětmi v zimě pravidelně přikrmováni.

Na okraji lesíka je zřízen kompostér, kde se kompostuje plevel z bylinkové zahrádky.

V roce 2019 MŠ získala dotaci od Ministerstva životního prostředí na projekt „Zahrada smyslů“. Byla vybudována nová část zahrady s interaktivními tabulemi, hmatovým chodníkem, hmyzím domkem a venkovní učebnou, která umožní přenášet výuku více do přírody, a tak hlouběji rozvíjet environmentální výchovu. Z grantu byly též postaveny vrbové stavby, jež dětem zajistí stín i možnost úkrytu, a menší altánek, sloužící například jako venkovní učebna.

Třídy

Stanovená kapacita je 25 dětí na jednu třídu, ve třídě Kyticky je povolená kapacita 22 dětí.

Děti jsou do tříd (oddělení) zpravidla rozděleny podle věku.

- Oddělení Berušek: 3–4 let
- Oddělení Modrásků: 4–5 let
- Oddělení Sluníček: 4–5 let
- Oddělení Kytíček: 5–6 let
- Oddělení Včeliček: 5–6 let
- Oddělení Čmeláků: 5–7 let

3 Podmínky předškolního vzdělávání

3.1 Materiální podmínky

Mateřská škola má v současné době šest tříd. Každá z nich má samostatný vchod, který hlídají videotelefony. Po zazvonění učitelka vpustí do šatny pouze jedince, který se jí představí a kterého na kameře vidí.

Děti v jednotlivých třídách mají veškeré zázemí, šatnu, hernu, umývárnu, toaletu, prostor pro ukládání lehátek a lůžkovin. Je zde i zázemí pro učitelky a úklidová místnost. Třídy jsou velké a prostorné, jsou zde umístěny hrací koutky určené k námětovým hrám.

Téměř v každé třídě jsou hudební nástroje – pianino a kytara. Nábytek je přizpůsoben věku dětí. Hračky a pomůcky jsou s citem vybírány. „Chytré hračky“ jsou umístěny tak, aby si je děti mohly samy brát. Vybavení hračkami a pomůckami je průběžně obnovováno a doplňováno. K uskutečňování EVVO prostřednictvím badatelských činností byly pořízeny dětské dalekohledy, mikroskopy a lupy.

V rámci digitalizace byly třídy v roce 2022 doplněny digitálními hračkami, mobilními telefony, digitální lupou, nahrávacími kuličky a notebooky. Finanční prostředky na podporu vybavení škol digitálními učebními pomůckami pro rozvoj inforatického myšlení dětí a jejich digitálních kompetencí poskytlo MŠMT.

Tělocvičné náradí a zdravotně-hygienická zařízení jsou uzpůsobena potřebám a počtu dětí, jsou zdravotně nezávadná, bezpečná.

V době poledního klidu mají děti možnost odpočinku na lehátkách nebo molitanových matracích.

Děti se samy svými výtvary podílejí na úpravě a výzdobě prostředí, jejich práce jsou přístupné rodičům i veřejnosti.

K pobytu venku využívají děti kromě možnosti procházek i velkou zahradu umožňující rozmanité pohybové aktivity.

Všechny venkovní i vnitřní prostory školy splňují bezpečnostní i hygienické normy podle platných předpisů.

3.2 Životospráva

Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, která se nedovází, ale denně vaří přímo ve škole. Je podávána v pravidelných intervalech – ranní svačina, oběd, odpolední svačina. Při stolování je preferována samostatnost při sebeobsluze dětí. Děti nejsou do jídla nuceny, pedagogové se snaží, aby „alespoň ochutnaly“.

Po dohodě s rodiči jsou zohledňovány alergie dětí a s nimi spojené zakázané nebo nevhodné potraviny u jednotlivců. V případě závažnějších zdravotních omezení mají rodiče možnost přinést dětem stravu vlastní. Jídlo je připravováno v souladu se všemi hygienickými normami a podle zásad zdravé výživy. Jídelníček je doplněn o výskyt alergenů ve stravě. Děti mají po celý den možnost se napít. V připravených nádobách mají v jednotlivých třídách možnost nalít si šťávu obohacenou vitamíny a čistou pitnou vodu.

Je také zajištěn pravidelný denní řád, který je natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností dětí v průběhu celého dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci. Rodiče mají po dohodě s pedagogem možnost přivést dítě dle svých potřeb do MŠ kdykoliv.

Děti jsou denně dostatečně dlouho venku s ohledem na okamžitý stav počasí. Mají možnost volného pohybu v MŠ na zahradě i mimo objekt školy.

Odpolední odpočinek je od 13.00 do 14.00 hodin. Do spaní děti nejsou nuceny. Mohou jen odpočívat a poslouchat pohádku. Pokud neusnou, vstávají dříve a věnují se klidovým činnostem. Během dne mají možnost kdykoliv relaxovat v klidných koutcích třídy.

Všichni zaměstnanci školy respektují individuální potřeby dětí. Pedagogové zatěžují děti vždy přiměřeně.

3.3 Psychosociální podmínky

Sociální prostředí je utvářeno na základě respektu, důvěry, úcty a empatie všech osob v MŠ. Každý, kdo se uchází o práci ve škole, projde motivačním pohovorem, který by měl odhalit faktický důvod práce v tomto prostředí. Je to prostředí specifické. Není zde místo pro hrubost, neurotické chování, náladovost, aroganci a jiné negativní osobnostní projevy.

Nově příchozím dětem je nabídnut adaptační režim dle individuálních potřeb dítěte. Všichni mají stejná práva i povinnosti. Osobní svoboda a volnost je respektována až po předem určené hranice. Děti samy tvoří pravidla třídy a dbají na jejich dodržování.

V oblasti prevence sociálně patologických jevů se pedagogové zaměřují na vandalismus a šikanu formou vytváření zdravých vztahů mezi dětmi navzájem i mezi dětmi a přírodou. Je podporováno prosociální chování (pomáháme kamarádovi, nikomu neubližujeme, zastaneme se, pokud vidíme nespravedlnost, třídíme odpad, neničíme hračky, knížky, známe jejich hodnotu apod.).

Pravidla přístupu a komunikace s dětmi

- dítě má právo odmítnout činnost
- individuální přístup ke každému dítěti, mít na paměti jeho specifické schopnosti
- nesrovnávat děti
- promyšleně používat odměny a tresty
- nechat dětem pocítit přirozený důsledek jejich jednání
- nepodsouvat dítěti pocity, které nemá
- nenásilně komunikovat (mluví, jen když chce)
- nezesměšňovat, neironizovat
- empatický přístup
- respektování soukromí
- nepřerušovat násilně hru
- možnost uklidnit dítě fyzickým kontaktem
- vytvářet vztah k vlastní osobě poznáním, že je normální se od sebe odlišovat

Pravidla chování vytvořená společně s dětmi

- ze třídy odcházím jen po domluvě s učitelkou
- ve třídě se pohybuji pomalu, opatrně
- dodržuji hygienu
- dávám věci na své místo
- vážím si práce druhých
- zacházím s věcmi a hračkami ohleduplně
- dokončím započatou práci, hru
- pomáhám ostatním
- mluvím potichu, používám vhodná slova
- umím požádat o pomoc, poděkovat
- domluví se na střídání hraček, při neshodě vyjednávám

- každý člen skupiny má stejná práva a povinnosti
- důvěra, pravdivost, aktivní naslouchání
- nasazuji osobní maximum, hned se nevzdávám
- mám právo vyjádřit své pocity, i ty negativní
- hádka končí usmířením
- při řešení konfliktů dám průchod agresi pouze verbálně (křikem, pláčem, hubováním, žalováním), ne kousáním a bitím

Pravidla vzájemného jednání a komunikace mezi dospělými

- mám právo svobodně vyjádřit svůj názor, nesouhlas, hněv
- respektuji názor druhého
- mám právo přiznat nevědomost, chybu
- mám právo na soukromí, nemusím se vyjadřovat k některému problému
- názor druhého si vyslechnu v klidu a pozorně, neskáču nikomu do řeči
- mám právo vyjadřovat se k věcem, které se týkají mé práce, mé osoby
- podávám vždy pravdivé informace, nezastírám
- mám příležitost prožít pocit uspokojení z práce a dobrého výsledku
- problémy řeším věcně, kultivovaně, efektivně
- v náročných situacích ochotně nabízím své síly

Pravidla jednání a komunikace učitelky s rodiči

- k rodičům přistupuje jako partner, ne z pozice nadřazeného
- podává vždy pravdivé informace o dítěti
- nevyjadřuje se před rodiči o ostatních dětech
- zachovává diskrétnost
- řídí se zákonem o ochraně osobních dat
- nedává nevyžádané rady
- snaží se maximálně vyjít rodiči vstříc
- při rozhovorech s rodiči získává zpětnou vazbu o kvalitě své práce
- konzultuje s rodiči výchovné záměry a výsledky vzdělávání dítěte
- poskytuje rodičům informace o pokrocích ve vývoji a vzdělávání dítěte

3.4 Organizační chod školy

Provoz mateřské školy je od 7.00 do 17.00 hodin.

Provoz mateřské školy bývá přerušeny v měsíci červenci a srpnu (zpravidla na osm týdnů) a v dalších dnech určených ředitelem školy po dohodě se zřizovatelem. Omezení nebo přerušování provozu MŠ oznámí ředitel školy zástupci dítěte s předstihem včas.

Zástupce dítěte je povinen oznámit mateřské škole předem známou nepřítomnost dítěte. Předškolní děti musí být omluveny písemně.

Není-li nepřítomnost předem známá, omluví dítě neprodleně.

Rodiče jsou povinni předat dítě osobně učitelce.

Za bezpečnost dětí v MŠ odpovídají pedagogické pracovnice od doby převzetí dětí od jejich zástupce do doby jejich předání zástupci dítěte nebo jím pověřené osobě.

Zákonní zástupci dítěte mohou k vyzvedávání dítěte písemně pověřit jinou osobu.

Při nástupu do mateřské školy je dítěti umožněn adaptační režim dle jeho individuálních potřeb (zkrácená doba pobytu).

Nejsou překračovány počty dětí ve třídě, spojování dětí se omezí jen na nutnou potřebu.

Konzultační hodiny: předem lze domluvit schůzku se všemi zaměstnanci školy.

Denní režim

Mírně se mění v jednotlivých třídách s ohledem na věk dětí, je flexibilní. Učitelka pružně reaguje na vzniklou situaci a zájem dětí.

- 7.00 – 8.30 příchod dětí, hygiena, ranní hry dle volby a přání dětí, individuální péče o děti se specifickými vzdělávacími potřebami, grafomotorika, didakticky zacílené činnosti (záměrné i spontánní učení) ve skupinách a individuálně, komunitní kruh, jazykové chvílky, smyslové hry
- 8.30 – 9.00 ranní cvičení (jóga, zdravotní cvičení, dechová a relaxační cvičení, pohybové a hudebně-pohybové hry)
- 9.00 – 9.30 hygiena, svačina
- 9.30 – 10.00 didakticky zacílené činnosti
- 10.00 – 11.45 pobyt venku

- 11.45 – 12.30 hygiena, oběd
- 12.30 – 14.15 hygiena, odpočinek, náhradní klidové aktivity
- 14.15 – 14.30 hygiena, svačina
- 14.30 – 17.00 odpolední zájmové činnosti dětí (hry, dle zájmu), didakticky cílené činnosti, jazykové chvilky, grafomotorika, kroužky (keramika aj.), pobyt venku (za příznivého počasí)

Podmínky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí

Za bezpečnost dětí v mateřské škole odpovídají po celou dobu práce s dětmi pedagogičtí pracovníci školy, a to od doby převzetí dětí od jejich zástupce nebo jím pověřené osoby až do doby jejich předání zástupci dítěte nebo jím pověřené osobě.

Pedagogický pracovník odpovídá při pobytu dětí mimo území školy za bezpečnost nejvýše:

- dvaceti dětí smyslově, tělesně a duševně zdravých starších tří let,
- patnácti dětí v případě, že jsou mezi nimi 2 děti od dvou do tří let.

Pedagogický pracovník předá dítě pověřené osobě jen na základě písemného pověření zástupcem dítěte.

V oblasti prevence sociálně patologických jevů se pedagogové zaměřují na oblast šikany a vandalismu.

Každý vchod do třídy je opatřen videotelefonem.

Distanční výuka

Distanční vzdělávání se poskytuje pouze v důsledku krizových nebo mimořádných opatření nebo z důvodu nařízení karantény za předpokladu, že chybí většina dětí třídy. Týká se pouze dětí, které plní předškolní vzdělávání, jež je povinné.

Vzdělávání distančním způsobem se uskutečňuje podle školního vzdělávacího programu v míře odpovídající okolnostem. Způsob poskytování vzdělávání distančním způsobem přizpůsobuje škola podmínkám dítěte. Naše škola využívá webové stránky, e-mailové adresy jednotlivých tříd i on-line výuku.

3.5 Řízení školy

Statutárním orgánem školy je ředitelka, která řídí, kontroluje, vede a koordinuje práci zaměstnanců. Je odpovědná za řízení a chod školy, vyhlašuje přijímací řízení a rozhoduje o přijímání dětí, vyřizuje stížnosti a žádosti.

Vedení školy umožňuje všem zaměstnancům podílet se na spolurozhodování při řízení školy. Ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názor. Snaží se vytvořit přátelské a tolerantní prostředí. Partnerské vztahy se odrážejí i na vztazích mezi dětmi a zaměstnanci i mezi zaměstnanci a rodiči. Dále umožňuje všem zaměstnancům profesně se rozvíjet a pozitivně je motivuje. Všichni zaměstnanci mají přesně vymezené kompetence, pracovní náplň a další úkoly. Ředitelka spolu s metodickou poradkyní a ostatními členy pedagogického týmu vypracovává školní vzdělávací program a společně kontrolují a evaluují jeho funkčnost.

Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy, z výsledků jsou vyvozovány závěry pro zkvalitnění další práce.

Informační systém probíhá v několika liniích: vnitřní (porady, nástěnky, osobní jednání), vnější (webové stránky, třídní schůzky, nástěnky v šatnách, osobní jednání s rodiči, ankety spokojenosti).

Nástroje řízení

- hospitace
- kontrolní plán
- pedagogické a provozní rady
- plány – měsíční, týdenní
- pokyny a nařízení
- hodnocení

Škola se při své činnosti řídí především těmito organizačními a správními normami:

- školní řád
- provozní řády
- vnitřní platové předpisy
- vnitřní kontrolní systém
- BOZP
- archivační a skartační řád

- PO
- bezpečnostní opatření pro práci s dětmi
- školský zákon
- platné vyhlášky, nařízení a zákony

3.6 Personální a pedagogické zajištění školy

Pedagogický kolektiv tvoří ředitelka, učitelky a asistenti pedagoga. Někteří pedagogové mají zkrácený pracovní úvazek. Ředitelka vykonává přímou pedagogickou práci u dětí dle platných zákonných norem, a to 12 hodin týdně. Podporuje svůj tým v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v rozsahu možností mateřské školy.

Učitelky zajišťují komplexní péči, bezpečnost a výchovně-vzdělávací činnost zaměřenou na rozšiřování vědomostí, dovedností a návyků dětí podle ŠVP. Zpracovávají třídní vzdělávací program a plní další úkoly stanovené náplní práce.

V některých třídách pracují s integrovanými dětmi asistenti pedagoga.

Specializované služby (logopedie, péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami) jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky (logoped, školní psycholog).

Kuchařky – vedoucí ŠJ a hlavní kuchařka v jedné osobě pracuje na plný úvazek. Druhá kuchařka na plný pracovní úvazek, pomocná síla v kuchyni na plný úvazek, druhá pomocná síla na zkrácený pracovní úvazek.

Školnice – zajišťuje čistotu uvnitř budovy i v areálu MŠ, pracuje na plný pracovní úvazek s tzv. dělenou směnou.

Uklízečky – úklid je zajištěn po celý den pracovníky úklidu.

3.7 Spolupráce s rodiči a ostatními subjekty

Spolupráce s rodiči je součástí dlouhodobého záměru rozvoje MŠ. Je vytvářena na základě partnerství, otevřenosti a spolupráce. Zapojení rodičů do chodu školy je vnímáno jako důležité především z důvodu pochopení vzájemných očekávání.

Rodiče mohou od školy očekávat:

- informace o prospívání a pokrocích jejich dětí
- zachování diskrétnosti ve všech záležitostech týkajících se dětí
- neposkytování nevyžádaných rad
- dostatečnou informovanost o dění a akcích ve škole prostřednictvím internetu
- poradenský servis
- respektování jejich připomínek
- obohacení programu o jejich nápady a náměty
- zapojení rodičů do některých akcí

Škola by ráda od rodičů očekávala:

- podporu nebo alespoň respektování pravidel, která jsou s dětmi vytvářena
- pomoc při brigádách
- využití jejich profesních dovedností (exkurze, přednášky)
- zapojení do aktivit školy
- obohacení programu o jejich nápady a náměty
- materiální pomoc dle možností
- podporu programu EVVO – přenesení do rodin
- zpětnou vazbu o kvalitě práce v MŠ
- společné aktivity

Ostatní subjekty a partneři školy:

Pravidelná spolupráce

Město Dobřichovice

Zřizuje školu, finančně zabezpečuje její chod a rozvoj, podílí se na vizi školy a dlouhodobých záměrech.

Pedagogicko-psychologické poradenství:

Spolupráce je pravidelná, Mgr. Doksanská navštěvuje MŠ 2x týdně, týká se zejména nástupu dětí do ZŠ, ale rovněž individuálních konzultací s učitelkami, rodiči, přednáškové činnosti apod.

Základní škola:

Spolupráce vychází ze ŠVP, spolupráce se ZŠ Dobřichovice je na dobré úrovni – pravidelné setkávání se zástupkyní pro 1. stupeň, návštěva předškoláků v ZŠ, zpětná vazba o připravenosti dětí na základní školu i o jejich prospěchu od učitelek prvních tříd. S ostatními ZŠ je spolupráce neformální, zejména při předávání informací rodičům před vstupem do ZŠ.

Okolní mateřské školy:

Spolupráce s MŠ Lety, Řevnice, Všenory – dle dohody mezi ředitelkami uvedených škol. Spolupráce je neformální, projevuje se především v návštěvách společných akcí, výletů, kina, divadla a v dalších aktivitách pořádaných jednotlivými školami. Ředitelky spolupracují rovněž v oblasti kultury sdělením vlastních doporučení na základě osobních zkušeností z proběhnutých akcí (exkurze, hudební, divadelní pořady pro děti).

Příležitostná spolupráce

- Policie ČR (přednášky státní Policie Řevnice, ukázka práce a výstroje policistů).
- Městská policie Černošice (návštěva policistů – prevence šikany, kriminality, bezpečná cesta do školy).
- Svaz dobrovolných hasičů Dobřichovice (ukázka práce dobrovolných hasičů, beseda dětí s hasiči, prohlídka vozového parku).
- Hasičský sbor Praha-západ (ukázky práce profesionálních hasičů).
- Helpík – školení první pomoci pro děti i dospělé.
- Domov důchodců Dobřichovice (vystoupení dětí pro důchodce spojená s výrobou a předáváním dárečků připravovaných učitelkami a dětmi).
- Sokol Dobřichovice (návštěva dětí na sportovních akcích pořádaných TJ Sokol).
- Stacionář Nárůč (možnost účasti dětí ze stacionáře na kulturních akcích pořádaných MŠ).
- Oční lékařka (prevence tupozrakosti, oční vyšetření přímo ve třídě mateřské školy).
- Dětský lékař (konzultace vedení s lékařem v případě potřeby – vši, roupy, infekční onemocnění v kolektivu atd.).
- Help pes (návštěva asistenčního psa v MŠ spojená s ukázkou jeho práce a následnou diskusí dětí a cvičitele).
- Klub důchodců Dobřichovice (návštěvy babiček a dědečků v mateřské škole, program a dárky).

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Mateřská škola má dlouholeté zkušenosti se vzděláváním dětí s potřebnou specifickou individuální podporou, například s dětmi s odlišným mateřským jazykem, sociálním znevýhodněním nebo s odkladem povinné školní docházky.

Vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti dítěte s postižením

1. Zdravotním

- Zajištění možnosti pohybu dítěte v prostorách MŠ pomocí dostupných technických prostředků nebo lidských zdrojů.
- Vytvoření podmínek pro náhradní tělovýchovné aktivity s ohledem na postižení dítěte.
- Využívání kompenzačních pomůcek.
- Osvojení specifických dovedností v rozsahu individuálních možností dítěte.

2. Zrakovým

- Zajištění bezpečnosti prostředí s ohledem na zrakové postižení.
- Dodržování předepsané zrakové hygieny.
- Nabídka alternativních aktivit.
- Využívání kompenzačních pomůcek.
- Přítomnost asistenta (podle stupně postižení).
- Osvojení dovedností zaměřených na samostatnost a sebeobsluhu.

3. Sluchovým

- Dodržování sluchové hygieny.
- Využívání kompenzačních pomůcek.
- Vhodný komunikační systém.
- Osvojení specifických dovedností odpovídajících potřebám a možnostem dítěte.

4. S poruchami pozornosti a vnímání (porucha učení a chování)

- Zklidňující prostředí.
- Zvýšený bezpečnostní dohled.
- Důsledný individuální přístup.
- Spolupráce se SPC a rodiči.

- Využívání speciálních didaktických pomůcek.
- Cvičení soustředění a pozornosti.

5. S poruchami řeči

- Zajištění průběžné logopedické péče.
- Spolupráce s odborníky a rodiči.

6. S autismem

- Klidné a podnětné prostředí.
- Zajištění asistenta.
- Snížení počtu dětí ve třídě.
- Využívání kompenzačních pomůcek.
- Osvojení specifických dovedností zaměřených na sebeobsahu.

Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Dětem-cizincům a dětem, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, jejichž rodiče neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, je poskytována jazyková podpora. Jedná se o případ, kdy jsou ve škole alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání. V takovém případě je vytvořena skupina pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání. Toto jazykové vzdělávání probíhá 2x týdně pod vedením ředitelky školy. Při práci ve třídě je těmto dětem věnována individuální pozornost a jsou voleny vhodné didaktické postupy.

Pro jednotlivé děti je podle jejich potřeb zpracován individuální vzdělávací plán. Plán zpracovávají učitelky, které ve třídě působí. Při zpracování plánu učitelky spolupracují s příslušnými odborníky, se školním psychologem i s rodiči dítěte.

Plán vychází ze ŠVP a je přizpůsoben individuálním možnostem dítěte.

Plán se upřesňuje podle jeho aktuálních potřeb a doporučení odborníka i během školního roku.

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

V kolektivu dětí se také často objeví dítě s tzv. latentním nadáním, které disponuje vyšším osobnostním potenciálem v jedné nebo více složkách osobnosti. Těmto dětem je umožněno

se rozvíjet dle jeho zájmu a dispozic (plní úkoly pro starší děti, stává se vedoucím ve skupinových činnostech, samostatně organizuje a plánuje, učí ostatní a předává jim své poznatky apod.). Probíhá diskuse s rodiči o možnostech dalšího rozvíjení jeho nadání (kroužky taneční, rukodělné, jazykové, sportovní, umělecké školy). Zároveň však není opomíjen rozvoj i dalších oblastí osobnosti dítěte tak, aby byl jeho vývoj vyvážený.

4 Organizace vzdělávání

4.1 Počet tříd a jejich uspořádání

Rozdělení a zařazení dětí do jednotlivých oddělení závisí většinou na věkovém složení dětí přijatých u zápisu do MŠ. Třídy jsou převážně homogenní. V některých případech je nutné zařadit do oddělení pro děti 4–5 let i děti starší, čímž vznikne více předškolních oddělení. Tento stav je způsoben migrací obyvatelstva do našeho regionu, kdy k zápisu přichází žádat o přijetí do MŠ rodiče dětí převážně předškolního věku. Naopak některé tříleté děti jsou zařazené do třídy dětí starších.

Berušky – kapacita 25 dětí, jsou sem zařazovány většinou 3–4leté děti, které mají speciální adaptační režim uzpůsobený věku a potřebám dítěte. Pro většinu dětí je to první zkušenost s pobytem ve větším kolektivu a odloučení od rodiny, proto je výchovný program zaměřen převážně na seznamování se s pravidly soužití v kolektivu stejně starých dětí, nácvik sebeobsluhy, osvojení si hygienických a společenských návyků. Učí se dorozumět s okolím, požádat o pomoc atd.

Modrásci – kapacita 25 dětí ve věku 4–5 let, jsou zde děti, které navštěvují školu již druhým rokem, postupují ze třídy Berušek většinou s celým kolektivem. Mají již zafixována pravidla třídy i soužití ve skupině, pracuje zde asistent pedagoga.

Sluníčka – kapacita 25 dětí ve věku 4–5 let, kolektiv je složen z části nově přijatých dětí a z dětí navštěvujících tuto třídu druhým rokem.

Kytičky – kapacita 22 dětí ve věku 5–6 let, vzhledem k nižšímu počtu dětí jsou sem zařazeny integrované děti. V tom případě je přítomen asistent pedagoga.

Včelky – kapacita 25 dětí ve věku 5–6 let, tato třída je vzhledem k velkému počtu předškolních dětí heterogenní, což umožňuje mladším dětem získávat zkušenosti od starších, předškoláky naopak staví do pozice „učitelů“.

Čmeláci – kapacita 25 dětí ve věku 5–6 let, předškolní třída s prvky Začít spolu.

Ve všech předškolních odděleních je třídní program zaměřen na přípravu pro vstup do základní školy, jehož nedílnou součástí jsou jazykové chvílky, grafomotorická cvičení i nácvik předčtenářských a předmatematických dovedností. Vzdělávání dětí s odkladem školní

docházky probíhá na základě doporučení a zpráv SPC a školního psychologa. Řízené činnosti ve všech třídách se prolínají s volnými aktivitami a dostatkem pohybu.

4.2 Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání

- Termín přijímacího řízení stanoví ředitel školy, o termínech je veřejnost informována na internetových stránkách školy.
- Žádosti a evidenční číslo dítěte obdrží zástupce dítěte v den zápisu v mateřské škole.
- Vyplněné a lékařem potvrzené žádosti odevzdá zástupce dítěte do 30 dnů ode dne zápisu do mateřské školy.
- O přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání rozhoduje ředitelka Mateřské školy Dobřichovice ve správním řízení. Rozhodnutí, kterým se vyhovuje, se oznamují zveřejněním seznamu uchazečů pod přiděleným evidenčním číslem s výsledkem řízení u každého uchazeče na veřejně dostupném místě.
- O přijetí dětí v případě, že počet přihlášených přesahuje kapacitu školy, rozhoduje ředitelka mateřské školy na základě předem daných kritérií.
- K předškolnímu vzdělávání se přednostně přijímají děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky.
- O zařazení dítěte s priznanými podpůrnými opatřeními do třídy mateřské školy rozhoduje ředitel školy na základě žádosti zástupce dítěte, vyjádření pediatra a pedagogicko-psychologické poradny.
- Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku zpravidla od 2 let do 6 let.
- S účinností od 1. 1. 2017 je předškolní vzdělávání od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení školní docházky povinné.
- Dítě může být přijato k předškolnímu vzdělávání i v průběhu školního roku, pokud to umožňuje kapacita školy.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Vize školy

Vytvořit školu, která je místem jistoty, bezpečí, vzájemného porozumění a pozitivních lidských vztahů. Školu bez dveří, kde vítáme všechny, kteří nás chtějí novému naučit. Prostředí, ve kterém se cítíme dobře. Prostor, kde má každý své místo.

Školu, jejíž činnost je v souladu s přírodou a která vychovává novou generaci, přijímající přírodu jako základ života.

Propojit záměr a systém vzdělávání tak, aby děti, které budou odcházet do základní školy, byly dostatečně vybaveny nejen znalostmi a vědomostmi, ale především všemi důležitými kompetencemi.

5.2 Představení programu

Filozofií mateřské školy je rozvíjet samostatné a zdravě sebevědomé děti cestou přirozené výchovy, položit základy celoživotního vzdělávání všem dětem podle jejich možností, zájmů a potřeb. Podněcovat je ke kladnému vztahu k lidem a přírodě. Chceme být pro děti laskavým a chápajícím průvodcem na cestě za poznáním. Bez stresů a zbytečného poučování děti přivést k základním hodnotám lidského prožívání, maximálně podporovat prosociální chování.

Naše škola je členem celostátní sítě se zájmem o environmentální výchovu „Mrkvička“ a je opakovaně držitelem certifikátu „Škola udržitelného rozvoje“.

Pracujeme podle Rámcového programu předškolního vzdělávání, nabízíme standardní a širokou nadstandardní péči o všechny děti školy. Ve vzdělávání upřednostňujeme rozvíjení smyslového vnímání jako základu veškerého přirozeného poznávání. Denně se věnujeme též prevenci vadné výslovnosti – zařazováním jazykových chviliek, rozvíjením komunikativních dovedností dětí.

Naše působení na děti v oblasti citů vychází v první řadě z jejich potřeb a směřuje k jejich naplnění. Snahou je, aby děti v naší mateřské škole cítily, že je máme rádi.

Považujeme za důležité dát dětem možnost samostatného projevu k rozvoji jejich osobnosti – osobnostní model. Snažíme se o vytvoření „Školy bez dveří“ – školy otevřené těm, kteří mají zájem přinést inovace a zkvalitnit výchovu a vzdělávání. Měla by to být škola otevřená odborníkům, ostatním subjektům a převážně rodičům. Rovněž klademe důraz na podporu zdraví, přičemž zdraví chápeme jako zdraví celé přírody, prostředí, kde žijeme.

Při vzdělávací činnosti upřednostňujeme prožitkové učení – vidět, slyšet, dotýkat se, prožívat – být při tom a další metody – situační, kooperativní, činnostní.

5.3 Formy vzdělávání

Vzdělávání je uskutečňováno ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou, vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit. Specifickou formu představuje didakticky zacílená činnost, ve které pedagog s dítětem naplňuje konkrétní cíle formou záměrného i spontánního učení. Základem je aktivní účast dítěte založená na smyslovém vnímání, prožitkovém a interaktivním učení. Omezováno je učení předáváním hotových poznatků a slovních poučení. Všechny činnosti obsahují prvky hry a tvořivosti. Zařazována je samostatná práce ve skupinkách.

Pozornost je zaměřována na vyhledávání dětí s vadnou výslovností, denně jsou zařazovány jazykové chvilky a grafomotorická cvičení. Dbáme na zafixování správného úchopu (trojhranné pastelky).

Individuální vzdělávací plány jsou využívány k rozvoji dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Mezi oblíbené formy vzdělávání patří nadstandardní aktivity: společné akce rodičů a dětí, slavnosti, výlety, divadla. V nabídce má své místo i „Seznamování s angličtinou“, pravidelné cvičení za spoluúčasti trenérů gymnastiky ve sportovní hale Jojo gym a keramika.

Tyto aktivity jsou pro děti naší školy zdarma, nejedná se o placené kroužky.

5.4 Základní cíle pro dlouhodobé i krátkodobé plánování

1. **Vytvářet v dětech pocit sounáležitosti s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí** – učit děti, co je důležité, vytvořit základy kladného postoje k životnímu prostředí i ostatním lidem.

2. **Vzdělávání dětí rozvíjet přirozenou cestou** – nepřetěžovat děti řízenými aktivitami, zařazovat je vyváženě se spontánním a prožitkovým učením.
3. **Zaměřit se na děti s vadnou výslovností** – rozvíjet řečové schopnosti a jazykové dovednosti, zařazovat jazykové chvílky, vytvářet prostor pro sebevyjádření.
4. **Podporovat duševní pohodu dětí i zaměstnanců** – respektovat individuální potřeby a přání.
5. **Rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání** – pěstovat v dětech smysl pro krásno, umět hodnotit vlastní i cizí výtvořy, vážit si práce druhých.

Dlouhodobé cíle se opírají o tyto pilíře udržitelného rozvoje:

1. sociálně-kulturní rozvoj
2. ekonomický rozvoj
3. ochrana životního prostředí

V oblasti předškolního vzdělávání to znamená:

1. Poznávat jeden druhého, poznávat podmínky života dětí v různých částech světa, uvědomovat si rodové (gender) rozdíly a výzvy plynoucí z tradičních genderových rolí a modelů v předškolních zařízeních, participace a vliv dětí založené na rovných právech, možnostech a povinnostech.
2. Zajistit vzdělávání pro všechny, aktivně podporovat dětské učení a rozvoj, poskytovat široké příležitosti pro plný rozvoj potenciálu dívek a chlapců, vést děti k přijetí plné odpovědnosti jako občané a učit je patřičným rozhodnutím v současnosti a v budoucnosti.
3. Vytvářet cítění pro přírodu, žít s přírodou, zaměřovat se na přírodu a životní prostředí jako na předměty a prostředky učení, za pomoci hry a učení poukazovat na ekologické problémy a výzvy. Podněcovat aktivity zaměřené na EVVO.

Prostředky:

- Partnerský vztah s rodiči budovat na základě vnímání společných priorit, poznávání, respektu, důvěry a pocitu sounáležitosti rodiny se životem školy a z toho vyplývající důležitost jednotného působení na dítě. Získávání rodičů pro ekologii jako životní styl, zařazování aktivit, které ji podněcují. Společné aktivity, které umožňují rodičům sdílet přírodu společně s dětmi. Vhodnými způsoby informovat rodiče o dění v MŠ, podněcovat jejich aktivity v souvislosti se zapojením do výchovy a vzdělávání.

- Více se angažovat v EVVO Pavučina v síti MŠ zapojených do projektu „Mrkvička“ (škola je již registrována a navštěvuje některé vybrané semináře).
- Zařazovat prvky zdravé výživy do jídelníčku, podporovat děti v pití čisté vody, v sezónních měsících případně doplňovat vodu lístky vypěstovaných bylinek (máta, meduňka).
- Postupně dle finančních možností doplňovat vybavení školní zahrady prvky, které podporují pohybové aktivity dětí, obměňovat prvky nevyhovující.
- Využívat bazénu pro pohybové aktivity a otužování dětí.
- Při vybavování školy hračkami a pomůckami mít na zřeteli udržitelný rozvoj (méně je někdy více), podporovat především vybavení tříd tzv. „chytrými hračkami“.
- Zapojit školu do vhodných projektů, např. „Celé Česko čte dětem“.
- Třídít odpad, vytvořit pravidla školní ekologie, vybudovat kompostovací toalety na zahradě (dle finského modelu).
- Zbudovat vyvýšené záhony pro pěstování drobné zeleniny.
- Zvětšit parkovací stání před MŠ v ulicích Brezová a Francouzská, umístit větší množství stojanů pro kola a koloběžky v areálu školy.
- Zařazovat do programu činnosti, exkurze a aktivity, které podporují ekologii a ochranu živé i neživé přírody.
- Rozvíjet etické principy udržitelného rozvoje – respektování vzájemných potřeb a potřeb okolí, jednat spravedlivě a zodpovědně k sobě i druhým.

5.5 Průběh vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Pravidla pro tvorbu, realizaci a vyhodnocování PLPP (plán pedagogické podpory)

Škola vytváří PLPP na základě:

- rozhovoru se zákonným zástupcem
- pozorování dítěte
- prověřování znalostí a dovedností, reflexe výsledků
- analýzy výkonů

PLPP obsahuje:

- popis obtíží a speciálně vzdělávacích potřeb dítěte
- podpůrná opatření 1. stupně

- stanovení cílů podpory a způsob vyhodnocování naplňování plánu (učitelka průběžně, školní psycholog 1x za 3 měsíce)
- průběžná aktualizace v souladu s vývojem speciálních potřeb dítěte

Realizace PLPP probíhá dle běžného organizačního režimu školy s přihlédnutím na momentální stav dítěte.

Pravidla pro tvorbu, realizaci a vyhodnocování IVP (individuální vzdělávací plán)

Škola vytváří IVP na základě:

- rozhovoru se zákonným zástupcem
- spoluprací se školním psychologem
- vyšetření ve Speciálně pedagogickém centru „Sluníčko“ a návštěvy, které probíhají 3x ročně v MŠ
- prověřování znalostí a dovedností, reflexe výsledků
- analýzy výkonů

IVP obsahuje:

- popis obtíží a speciálně vzdělávacích potřeb dítěte na základě odborných vyšetření
- podpurná opatření 2. stupně
- stanovení cílů podpory a způsob vyhodnocování naplňování plánu (učitelka průběžně, asistent pedagoga, školní psycholog, SPC „Sluníčko“ – 1x za 3 měsíce)
- průběžná aktualizace v souladu s vývojem speciálních potřeb dítěte

Realizace IVP probíhá na základě:

- využití speciálně poradenské podpory školy
- vzájemné součinnosti učitelek, asistenta pedagoga, školního psychologa, SPC
- využívání speciálních didaktických pomůcek
- případné úpravy očekávaných výstupů
- aktualizace dle potřeb dítěte
- každodenních písemných záznamů do deníku dítěte

6 Vzdělávací obsah

6.1 Východiska

- poloha města v prostředí brdských lesů
- umístění školy v centru města poblíž řeky
- vyhledávaná rekreační lokalita Dolní Berounka
- v okolí menší města a obce s podobným charakterem

6.2 Charakteristika a cíle

Program je zaměřený na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu – EVVO. Vychází z místních podmínek. Cílem je poskytování dostatečného množství přímých kontaktů s přírodou.

- rozvoj zkušeností prostřednictvím přímého kontaktu (uvědomění si jedinečnosti a vzájemné závislosti jevů v přírodě)
- rozvoj dovedností (zásady pobytu v přírodě související se znalostí klimatu, terénu, svých možností a schopností)
- rozvoj znalostí o prostředí, ve kterém žijeme, možnost porovnání
- vytvoření povědomí o specifikaci našeho prostředí, poznat jiné, uvědomovat si rozdíly

Děti získají takové kompetence, které povedou k základům ekologické gramotnosti. Vytvoří si povědomí o našem okolí, o naší zemi a o světě, kdy jsme my lidé zodpovědní za to, jakým způsobem budeme žít. Budou zkoumat a přesvědčovat se názorně, jak člověk může přispět v rámci svých možností ke zkvalitnění a ochraně životního prostředí. Jakým způsobem může sladit své potřeby a zároveň nepřekročit možnosti přírody (udržitelný rozvoj). Zaměříme se na citlivost, tvořivost, vstřícnost při řešení problémů péče o přírodu.

6.3 Organizační rozdělení

Obsah vzdělávání je uspořádán do jednotlivých integrovaných bloků, na každý měsíc případně jedno téma, které zpracují učitelky ve třídách do několika podtémat. Přihlížejí přitom na věkové složení dětí, jejich zájmy a potřeby.

Organizační rozdělení je otevřené a volné, je možné měnit jej podle momentální situace. Roční plán – projekt, měsíční témata a týdenní podtémata jsou vzájemně propojena.

6.4 Pravidla pro tvorbu třídních programů

Třídní programy jsou uloženy v jednotlivých třídách. Integrované bloky, na kterých se podílel celý pedagogický personál, jsou obsahem ročního plánu. Tato měsíční témata jsou pro všechna oddělení stejná. Důvodem jsou společné akce tříd. Realizace rozdělená do týdenních bloků je individuální. Je obrazem vlastní iniciativy, nápaditosti a schopností jednotlivých učitelek v odděleních. Učitelky rozpracovávají jednotlivé očekávané výstupy a plánují konkrétní činnosti. Při jejich plánování přihlíží učitelky k potřebám daným věkem, individuálním potřebám a možnostem jednotlivých dětí.

Třídní programy by měly respektovat princip integrovaného projektu – celek, který je smysluplný, vnitřně propojený, průběžně vyhodnocovaný. Zpracování je písemné.

6.5 Průběžné vzdělávací cíle

1. Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností.
2. Osvojení si dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí a vytváření zdravých životních návyků a postojů.
3. Rozvoj pozitivních citů dítěte ve vztahu k sobě (sebevědomí, sebedůvěra, citová samostatnost).
4. Rozvoj schopností vytvářet a rozvíjet citové vztahy k okolí.
5. Rozvoj schopností a dovedností vyjádřit pocity, dojmy a prožitky.
6. Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání.
7. Získání schopnosti řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci.
8. Rozvoj schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem.
9. Posilování prosociálního chování ve vztahu k druhému.
10. Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s ostatními dětmi i dospělými.
11. Vytvoření povědomí o mezilidských a morálních hodnotách.
12. Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí, přizpůsobit se, spolupracovat, spolupodílet se, náležet k tomuto společenství, vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané.

13. Vytváření vztahu k místu a prostředí, ve kterém dítě žije.
14. Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit.
15. Zapojení do společnosti prostřednictvím DT.
16. Osobní bezpečí a bezpečnost v digitálním prostředí.

6.6 Integrované bloky

„STROMY A LIDÉ KOLEM NICH“

Motto:

„Na stejné zemi co my, žijí tu s námi stromy. Mlčí a hledí si svého listíčka zeleného.“

(Z. Svěrák)

Mateřská škola se nachází v prostředí brdských lesů na břehu řeky Berounky. Všude kolem je neporušená příroda se spoustou lesů. Proto i naše integrované bloky jsou motivovány dominantou přírody STROMY.

To, jak se příroda prolíná se životem člověka a co vše mají společné, děti postupně zjišťují během celého roku. Nenásilnou formou se tak učí vše, co budou ve svém životě potřebovat.

Přehled integrovaných bloků

- Září – Stromy na konci léta
- Říjen – Stromy ve školce
- Listopad – Jak stromy cestují
- Prosinec – Co si stromy povídají
- Leden – Jak si stromy hrají
- Únor – Jak se stromy oblékají
- Březen – Než se stromy probudí
- Duben – Stromy a jejich kamarádi
- Květen – Co stromy a kameny cítí
- Červen – Na co se stromy těší

Září

Téma: **Stromy na konci léta**

Podtémata:

- Vzpomínky na léto
- Ovoce, ovocné stromy
- Vítání podzimu
- Michaelská slavnost – cesta za drakem

Záměr

Na konci léta čekají na děti stejně jako na přírodu velké změny. Tento blok je proto zaměřen na adaptaci a vytváření pravidel, navazování nových vztahů s dětmi i dospělými. V každé třídě je „kouzelný strom“, který děti přetvářejí v souladu se změnami v přírodě. Při vycházkách pozorují, jak příroda odevzdává lidem své plody, a děti zjistí, proč je pro nás tak důležitá. Koncem září přivítají podzim a prověří svou statečnost i odvalu na dobrodružné cestě za drakem při Michaelské slavnosti.

Dílčí cíle

- Uvědomění si vlastní identity.
- Získávání sebevědomí a sebedůvěry ve vlastní schopnosti.
- Učení se respektovat dospělého i ostatní děti.
- Rozvoj pocitu sounáležitosti s přírodou.
- Rozvoj fyzické i psychické zdatnosti.
- Rozvoj vyjadřovacích schopností.

Okruhy činností

- Aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v MŠ.
- Pobyty v přírodě (les, louka, sad, pole, zahrada), pozorování, experimenty, překonávání překážek, míčové hry, honičky, seznamování se s možným nebezpečím a prevencí před ním.
- Sebeobsluha v oblasti oblékání, osobní hygieny, úklidu, stolování apod.
- Vyprávění zážitků (z prázdnin, pocity a dojmy z Michaelské slavnosti apod.), zjišťování výslovnosti – individuální konverzace), práce s knihou a encyklopedií, obrázky, společenské hry, poslech příběhu.

- Hry a činnosti zaměřené na seznamování se jmény kamarádů, učitelek, prostory školy, rozpoznávání své značky, vytvoření pravidel třídy, sbližování dětí.
- Smyslové hry a činnosti podporující tvořivost a fantazii (výtvarné, dramatické, hudební).
- Činnosti umožňující vyjadřování vlastních názorů, rozhodování, podpora sebevědomí a odvahy.

Očekávané výstupy

- Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí.
- Zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní zdravotně preventivní a kulturně-hygienické návyky.
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami.
- Pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno.
- Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory.
- Uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je.
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí.
- Navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho.
- Porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad.
- Příirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství.
- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti.
- Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí).

Říjen

Téma: **Stromy ve školce**

Podtémata:

- S čím si hraji
- Co stromy vidí
- Místo, kde žiji já

Záměr

Říjen je zaměřen na pozorování změn v přírodě. Děti přinášejí plody stromů do školky a zapojí je do her a činností. Jsou vedeny rozhovory na téma, kde žijeme, a zároveň děti zjistí, kde všude a za jakých podmínek mohou „žít“ stromy. Hry jsou věnovány přírodě i hračkám, tvoří a konstruují a hledají zajímavosti na obyčejných věcech (vlastnosti, tvary, barvy apod.). Oblékají sebe i strom do podzimního oděvu.

Dílčí cíle

- Zdokonalování koordinace pohybu.
- Rozvoj a užívání všech smyslů.
- Rozvoj komunikativních dovedností.
- Rozvoj schopnosti vážit si života ve všech jeho formách.
- Rozvoj představivosti a fantazie.
- Respektování pravidel při hře.
- Učí se dodržovat právní normy v digitálním prostředí.

Okruhy činností

- Manipulační činnosti s předměty, pomůckami, nástroji.
- Hudební, pohybové a rytmické hry.
- Poslech čtených příběhů, recitace, artikulační, řečové a sluchové hry, vyřizování vzkazů.
- Zkoumání vlastností předmětů, odhalování podstatných znaků, nacházení souvislostí, vyhledávání geometrických tvarů na předmětech, orientace v prostoru, experimenty.
- Výtvarné činnosti zaměřené na seznamování dětí s různým výtvarným materiálem a technikou, tradice, zvyky (posvícení).

- Pozorování blízkého okolí a života v něm (vycházky, rozhovory, orientace v obci a okolí).
- Hry s pravidly, digitální hračky.

Očekávané výstupy

- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem.
- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.).
- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.).
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon.
- Ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování.
- Být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem.
- Zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně-pohybovou či dramatickou improvizací apod.).
- Dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla.
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte.

Listopad

Téma: Jak stromy cestují

Podtémata:

- Jak cestují ptáci
- Martin přijede na bílém koni
- Jak cestuji já

Záměr

Listopad je zaměřen na cestování. Nejprve se děti dozví, jaká cesta čeká na stromy, než se z nich stane například židle nebo papír. Rozloučí se s ptáky, kteří odlétají do teplých krajín, a přivítají Martina, jenž přijede na bílém koni.

Děti se seznámí s dopravními prostředky, značkami, s bezpečným chováním v dopravních situacích, ale i s důsledky přílišného provozu a z toho vyplývajícího nebezpečí pro životní prostředí.

Dílčí cíle

- Osvojení si dovedností, které předcházejí čtení a psaní.
- Seznámení se s lidovými zvyky, pranostikami a říkadly.
- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí.
- Vytváření základů pro práci s informacemi.
- Osvojení si poznatků a dovedností, které vedou k podpoře zdraví a bezpečí.
- Přejít od konkrétně názorného myšlení ke slovně logickému.
- Pochopení, že technické vymoženosti mohou člověku pomáhat i škodit zároveň.

Okruhy činností

- Grafické napodobování symbolů, tvarů, práce s knihou a encyklopedií, společné diskuse.
- Hry a činnosti zaměřené na poznávání a rozlišování zvuků a užívání gest.
- Cvičení na nářadí, seznamování s jógou.
- Konkrétní operace dle předem zadaných pokynů (třídění, přiřazování, uspořádání, porovnávání, základy programování apod.).
- Smyslové hry zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání.
- Činnosti zasvěcující dítě do přirozeného vývoje, posloupnost dějů (cesta od stromu k výrobku apod.).
- Cestování v dopravních prostředcích, poučení o možných nebezpečných dopravních situacích a možnostech, jak chránit sebe i životní prostředí.
- Hry a aktivity na téma cestování.
- Výtvarné, hudební, dramatické činnosti.

- Pozorování přírody, ekologické hry.
- Příprava „Martinské slavnosti“.

Očekávané výstupy

- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.).
- Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých.
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami, digitálními hračkami.
- Učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.).
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku.
- Popsat situaci (skutečnou, podle obrázku).
- Chápat slovní vtíp a humor.
- Sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech.
- Utvořit jednoduchý rým.
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední, programování).
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádku a škod, upozornit na ně.
- Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim, a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti).

- Osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro něj smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi.
- Rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci.

Prosinec

Téma: Co si stromy povídají

Podtémata:

- O adventu
- Přejde návštěva
- Těšíme se na Vánoce

Záměr

Stromy si povídají o tom, co všechny čeká v adventním období. Lidé prožívají chvíle těšení, napětí, slavnostní chvíle pohody a soudržnosti. Děti se seznamují s tradicemi a zvyky. Vyrábí dárky pro radost. Snaží se více než jindy dělat radost druhým i přírodě, kterou čeká dlouhá doba odpočinku. Přivítají zimu a strom obléknou do bílé košilky.

Dílčí cíle

- Rozvoj schopností citové vazby vytvářet, rozvíjet a prožívat a získané dojmy a prožitky vyjádřit.
- Posilování prosociálního chování k ve vztahu k ostatním lidem.
- Rozvoj kulturně-estetických dovedností.
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, lidmi, přírodou.
- Rozvoj řečových schopností (vnímání, porozumění, poslech, mluvní projev).
- Rozvoj tvořivého myšlení.
- Rozvoj jemné motoriky.

Okruhy činností

- Činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti umožňující samostatné vystupování (výtvarné, hudební, dramatické).
- Orientace v poznání současnosti, minulosti, budoucnosti, zvyky, tradice, pranostiky.

- Sociální a interaktivní hry, aktivity podporující uvědomování si kladných vztahů mezi lidmi.
- Přípravy a realizace slavností (vánoční slavnost).
- Návčik a poslech písní s vánoční a zimní tematikou, básniček, říkadel.
- Poslech a dramatizace příběhů, porovnávání s vlastními zážitky.
- Seznamování se základními znaky zimního období.
- Praktické činnosti rozvíjející jemnou motoriku i tvořivé myšlení (dárky, výzdoba, dekorace).
- Experimenty a pokusy (rychlení větévek apod.).

Očekávané výstupy

- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.).
- Poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma.
- Sledovat očima zleva doprava.
- Poznat některá písmena a číslice, popř. slova.
- Poznat napsané své jméno.
- Učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit.
- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“.
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným.
- Prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.).
- Být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem.
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním.
- Zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně-pohybovou či dramatickou improvizací apod.).

Leden

Téma: Jak si stromy hrají

Podtémata:

- My tři králové
- Zvířátka v lese
- Dvanáct měsíčků

Záměr

Stromy si hrají s větrem, vločkami, se zvířátky a děti si pro ukrácení dlouhého zimního času hrají na „Tři krále“ (tradice, pranostiky, tříkrálový průvod a koledování po vesnici). Následuje masopustní období plné tvořivosti, tance, zábavy, her a soutěží. Děti pomáhají přírodě v péči o lesní zvířata a ptáky a naučí se o nich spoustu zajímavostí. Prostřednictvím pohádky „O dvanácti měsíčkách“ děti vnímají chronologii a posloupnost změn v přírodě (roční období, měsíce, počasí apod.) a tomu odpovídající chování a činnosti lidí i zvířat. To, co se děti prostřednictvím „řeči stromů“ v mateřské škole již naučily, uplatní při zápisu do základní školy.

Dílčí cíle

- Rozvoj schopností přizpůsobit se přirozenému vývoji.
- Rozvoj pohybových dovedností.
- Rozvoj kultivovaného projevu prostřednictvím reprodukce, se zaměřením na správnou artikulaci.
- Rozvoj kulturně-estetických dovedností s ohledem na místní kulturu a tradice (výtvarné, slovesné, hudební).
- Užívat číselné a matematické pojmy, spojovat konkrétní s abstraktním.
- Umět prakticky využívat DT.

Okruhy činnosti

- Vycházky do přírody, zkoumat vliv zimního období na člověka a přírodu (nebezpečné situace, nástrahy přírody – náledí, sníh, vánice apod.), možnosti prevence, péče o lesní zvířata a ptáky, pozorování a rozlišování stop ve sněhu.
- Lidové zvyky a tradice – Tři králové (průvod a koledování ve vesnici, nácvik koled a říkadel), masopustní tradice (pranostiky, veselá říkadla a písničky, hádanky,

vymýšlení, hudebně-pohybové hry, hry a činnosti zaměřené na rozvoj jemné motoriky – stříhání, lepení, skládání).

- Sportovní a pohybové činnosti na sněhu (bobování, koulování, stavby ze sněhu apod.).
- Výtvarné a dramatické činnosti, ztvárnění dojmů, prožitků a poznatků.
- Činnosti zaměřené k seznamování s číselnou řadou, vytváření souborů, řazení podle velikosti, časové pojmy, logická posloupnost dějů (Bee-Bot).
- Návštěva a zápis do základní školy.

Očekávané výstupy

- Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku).
- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči.
- Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách).
- Zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně-pohybovou či dramatickou improvizací apod.).
- Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo).
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.).
- Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase.

Únor

Téma: **Jak se stromy oblékají**

Podtémata:

- Práce lidí
- Zimní sporty
- Masopust

Záměr

Stromy se zahalují do třpytivých šatů ze sněhu a ledu. Svůj oděv svlékají a oblékají podle rozmarů únorového počasí. Stejně tak lidé mění své oblečení podle charakteru činností, které vykonávají (řemesla, povolání, volný čas, sport, zábava). Děti pokračují ve sledování změn v souvislosti s daným měsícem. V denních činnostech mateřské školy se naučí chápat význam lidské práce, sportu a zábavy. S masopustním obdobím se rozloučí tradiční karnevalovou zábavou.

Dílčí cíle

- Uvědomování si vlastního těla, ovládnutí pohybového aparátu.
- Vytváření zdravého životního stylu.
- Rozvoj kultivovaného verbálního i neverbálního projevu (výtvarného, hudebního, pohybového, dramatického).
- Rozvoj tvořivého sebevyjádření.
- Posilování zvědavosti a radosti z objevování.
- Rozvoj představivosti a fantazie.
- Učit děti vnímat a přijímat základní hodnoty uznávané ve společnosti, poznávání pravidel společenského chování.
- Mít povědomí o dopadu lidské činnosti na životní prostředí.

Okruhy činností

- Vycházky do přírody, pravidla bezpečnosti, prevence úrazů, hry se sněhem, pokusy, experimenty.
- Činnosti na rozvíjení všech smyslů.
- Aktivity a činnosti výtvarné, hudební, dramatické.

- Literární hádanky, reprodukce autorské pohádky, vymýšlení rýmů a hádanek, přednes básní a říkadel.
- Přípravy a realizace společných zábav a slavností (masopustní karneval).
- Hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí (řemesla, sport apod.).

Očekávané výstupy

- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy.
- Formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat.
- Učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí).
- Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení.
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí.
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádku a škod, upozornit na ně.
- Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem (k dospělým i k dětem) bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí.

Březen

Téma: Než se stromy probudí

Podtémata:

- Lidské tělo
- Vítání jara
- Domácí zvířata a jejich mláďata

Záměr

Zima pozvolna ztrácí svou vládu a příroda se začíná probouzet. Na zahrádkách probíhají přípravné práce (průřez stromů, kypření půdy apod.) a pro člověka začíná předvelikonoční období půstu. Očista a regenerace lidského těla. Se zimou se rozloučí děti tradičním „utopením“ Mořeny. Spolu s přírodou se také probouzí jaro, se kterým přivítají ptáky vracející se z teplých krajín a pozorují změny v chování domácích zvířat (rození mláďat apod.).

Dílčí cíle

- Osvojení si poznatků o lidském těle a jeho zdraví.
- Vytváření nových pojmů.
- Rozvoj komunikativních dovedností.
- Posilování radosti z objevování a učení.
- Poznávání sebe sama, uvědomění si vlastní identity.
- Upevňování prosociálních postojů k lidem i zvířatům.
- Vytvoření aktivních postojů k životu.
- Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách, sounáležitost se světem.

Okruhy činností

- Činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí (správná výživa, stolování, hygiena, zdraví, pohyb, otužování, prevence nezdravých návyků a závislostí).
- Činnosti umožňující dětem pojmenovávat a komentovat nové zážitky a aktivity, sluchové a rytmické hry.
- Práce s knihou, encyklopedií, smyslové hry, Kyberpohádky.
- Dramatické činnosti vyjadřující různé typy chování člověka v různých situacích, ochrana osobního soukromí a bezpečí.
- Rozvíjení matematických představ.
- Vycházky do okolí, pozorování probouzející se přírody, práce na zahradě.
- Probouzení kytiček, jarní výzdoba třídy a stromu, tradice, zvyky.
- Hudební, výtvarné, dramatické činnosti.

Očekávané výstupy

- Pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem.
- Přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje.
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého.
- Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo).

- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.).
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně-pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus).
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte.
- Být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem.
- Odmítá nežádoucí chování.

Duben

Téma: Stromy a jejich kamarádi

Podtémata:

- Jarní květiny
- Velikonoce
- Život na louce

Záměr

V dubnu se děti dozvědí, že stromy mají v přírodě spoustu kamarádů (květiny, zvířátka, hmyz, ptáky). Jaro je v plném rozpuku. Období půstu ukončují Velikonoce. Poznávají řadu dalších obyčejů a zvyků (barvení vajec, pomlázka, koledy, říkadla, pranostiky apod.). Budou zkoumat, proč lidé z měst vyjíždějí nyní rádi často do přírody, a hledat rozdílnost života ve městě a na venkově.

Dílčí cíle

- Rozvoj koordinace a rozsahu pohybu.
- Zdokonalování v oblasti jemné motoriky – koordinace ruky a oka.
- Osvojení si dovedností, které předcházejí čtení a psaní.
- Zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k slovně logickému.
- Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností.

- Vytváření pozitivního vztahu ke kultuře a umění, rozvoj kulturně-estetických dovedností.
- Vytváření povědomí o přírodním, kulturním a technickém prostředí, ve kterém dítě žije.

Okruhy činností

- Vycházky do okolí, pozorování, pokusy, experimenty, ekohry, pohybové hry, orientace v obci, bezpečné chování.
- Zdravotní cvičení, hudebně-pohybové hry, pracovní a výtvarné činnosti.
- Společenské hry, rozvoj matematických představ, smyslové hry.
- Praktické činnosti, relaxační chvíle, prožitkové aktivity, vyjádření citů a prožitků.
- Lidové zvyky, pranostiky, říkadla, písničky, dramatické hry, výtvarné aktivity.
- Práce s knihou, encyklopedií, časopisem, diskuse, rozhovory, vyhledávání informací.

Očekávané výstupy

- Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku).
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou.
- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.).
- Vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se).
- Domluvit se slovy i gesty, improvizovat.
- Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách).
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední, programování).

- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným.
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim.
- Porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých.
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole.
- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí.

Květen

Téma: Co stromy a kameny cítí

Podtémata:

- Kameny kolem nás i v nás
- Pro maminku kamínek
- Co s kameny?

Záměr

Květen je měsíc, kdy je příroda v plném květu a rozpuku. Činnosti budou zaměřeny na vnímání a rozlišování živé a neživé přírody. Zaměří se na environmentální výchovu. Děti si uvědomí podstatu rodinného soužití, které jim dává jistotu a oporu a je důležité pro pozitivní vývoj společnosti. Nedílnou součástí pro rozvoj je i neživá příroda, která je potřebná ke kvalitnímu životu.

Dílčí cíle

- Rozvoj a užívání všech smyslů.
- Rozvoj fyzické a psychické zdatnosti.
- Rozvoj jazykových a slovesných dovedností.
- Posilování přirozených poznávacích citů.
- Rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat a vyjádřit.
- Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách.
- Vytváření pozitivního vztahu k místu a prostředí, ve kterém dítě žije.

- Osvojování poznatků o vývoji a neustálých proměnách.
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi.

Okruhy činností

- Zkoumání a pozorování přírody, výlety, ekohry, prevence úrazů.
- Smyslové a psychomotorické hry.
- Hudební a hudebně-pohybové hry.
- Upozorňování na různá nebezpečí při setkání s cizími lidmi.
- Společné diskuse, rozhovory, vyprávění zážitků podle skutečnosti i fantazie, prohlížení a „čtení“ knížek, encyklopedií, přednes, recitace, dramatizace, zpěv.
- Zkoumání vlastností předmětů, operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad).
- Hry a činnosti zaměřené na rozvoj vlastního rozhodování a sebehodnocení, organizační schopnosti, cvičení v projevování citů.
- Hry na téma rodiny, přátelství.
- Tvůrčí aktivity hudební, výtvarné.
- Oslavy (Den matek, státní svátky).

Očekávané výstupy

- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.).
- Učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.).
- Rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci.
- Přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje.
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi).

- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí.
- Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.).
- Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody.
- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí.
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí.

Červen

Téma: **Na co se stromy těší**

Podtémata:

- Děti mají svátek
- Z pohádky do pohádky
- Letní sporty a zábava
- Těšíme se na prázdniny

Záměr

Společně se stromy děti oslaví Mezinárodní den dětí. Uvědomí si, že na světě žijí děti různé barvy pleti a mluvící různými jazyky, které mají odlišné podmínky k životu. Kouzelný strom ve třídě obléknou do letního oděvu a probudí písničkami léto. Podívají se do světa pohádek, ve kterém se děti naučí rozlišovat dobro a zlo. Při pobytu v přírodě si zaspoutují a utuží svoje zdraví. Jsou vedeny k tomu, aby si daly pozor na možná nebezpečí a nástrahy přírody a jsou poučeny, jak se před nimi chránit (úraz, pád do vody, krupobití, bouřka, silný vítr, uštknutí apod.), ale i jak chránit přírodu proti škodlivému zásahu lidí (odhazování odpadků,

znečišťování vodních toků, rozdělování ohňů apod.). S koncem měsíce přijde i rozloučení s dětmi, které v září nastoupí do základní školy, následuje společné těšení na prázdniny.

Dílčí cíle

- Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností.
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti s přírodou.
- Rozvoj společenských návyků.
- Rozvoj interaktivních dovedností.
- Rozvoj a kultivace estetického vnímání a prožívání.
- Základy práce s informacemi.
- Rozvoj fyzické i psychické zdatnosti.
- Osvojení si dovedností k podpoře zdraví a bezpečí.
- Rozvoj schopností vytvářet pojmy, rozvoj mluvního projevu.

Okruhy činností

- Činnosti zaměřené na rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání (sportování, soutěže, zábava a orientace v přírodě, hry zručnosti, výlety).
- Pozorování změn v přírodě, pokusy, experimenty, rozhovory a diskuse o možném nebezpečí.
- Práce s knihou, časopisem, encyklopedií, vyhledávání informací, tvoření otázek, hledání odpovědí, řešení úkolů, přednes básní, čtení a dramatizace pohádek (Kyberpohádky).
- Kooperativní činnosti zaměřené na spolupráci ve skupině.
- Rozvíjení matematických dovedností (číselná řada, rozklad, sjednocení, geometrické tvary).
- Činnosti výtvarné, pracovní, hudební.
- Příprava a realizace kulturních programů (MDD, rozloučení s předškoláky).

Očekávané výstupy

- Mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.).

- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami.
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku, popsat situaci (skutečnou, podle obrázku).
- Poznat některá písmena a číslice, popř. slova.
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film.
- Chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě).
- Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem (k dospělým i k dětem) bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí.
- Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově.
- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí.
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádku a škod, upozornit na ně.
- Mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemí.

7 Evaluační systém

Pedagog hodnotí především svoji práci, zvolené metody, formy, prostředky s ohledem na reakci dětí. Při evaluaci jde o porovnávání TVP se ŠVP a ŠVP se RVP (porovnává se obsah i podmínky k daným obecným normám). Evaluuje se průběžně, vždy když je třeba zjistit, jak se cíle daří naplňovat.

Velmi důležité je individuální hodnocení dětí. Toto hodnocení má zvláštní význam pro počátky sebehodnocení dítěte. Pro dítě je prospěšné, aby se s ním vhodným způsobem hovořilo o jeho pokrocích. Dítě potom snadněji chápe, jak jej vidí dospělí a co se od něho očekává. Může také lépe poznat své možnosti a ovlivňovat své učení a vzdělávání. Pro hodnocení dětí byl zhotoven dokument, který obsahuje škálu činností.

Metody hodnocení a evaluace

- Pozorování.
- Rozhovor s dítětem, rozhovor s rodiči, konzultace s ostatními odborníky.
- Rozbor herních aktivit dítěte.
- Rozbor procesu učení (využití didaktických her a testů).
- Rozbor jazykových projevů (úroveň komunikace).
- Rozbor, analýza prací – výtvorů dítěte.
- Anamnézy (rodinná i osobní).
- Sociometrické metody (rozbor chování a jednání ve skupině, vztahy, postavení dítěte ve skupině apod.).
- Analýza vlastní pedagogické aktivity.

7.1 Přehled evaluační činnosti

A. Pedagogická oblast

Kdo	Co a jak	Jak často	Forma
učitelky	Integrovaný celek - volba témat, metod, prostředků - pedagogický přínos, dosažení cíle	po skončení bloku	písemně
učitelky	Soulad TVP a ŠVP - akce MŠ a koordinace s akcemi třídy - zapojení rodičů - bezpečnost, zdraví, klima, podmínky, organizace	po skončení bloku	ústně, poznámky pro hodnoticí zprávu MŠ
učitelky	Rozvoj dětí - u každého dítěte pokroky ve vývoji - v osobním listu dítěte sledují funkčnost a stanovují záměry pro další rozvoj	3x ročně	zápis do složky dítěte
každá učitelka	Vlastní pedagogická práce - metody, postupy, dovednosti, znalosti, ověřování a aplikace nových poznatků, vzájemná pomoc - sebehodnocení - práce učitelek v praxi, kompetence	průběžně	vnitřní hodnocení, diskuse, rozhovory
ředitel, zástupce		1x ročně	písemně, diskuse, hospitace
učitelky, vedení	Osobní rozvoj pedagogů - rozvoj odborných znalostí a dovedností - vzdělávání (semináře, školení, studium, literatura)	1x ročně	písemně, diskuse s vedením

B. Oblast spolupráce s rodiči

Kdo	Co a jak	Jak často	Forma
ředitel, zástupce	- náměty rodičů k práci MŠ (předané písemně, ústně)	1x ročně	písemně do zprávy
pověřená učitelka	- zakládat fotodokumentaci ze společných akcí	průběžně	fotoalbum internetové stránky
učitelky	- zapojení rodičů do činnosti MŠ - konkrétní akce, vstup do tříd - drobné sponzorství	průběžně	ústně

Formy a metody užívané jako zdroj informací, dokladový materiál.

C. Oblast podmínek MŠ pro kvalitní uskutečňování ŠVP

Kdo	Co a jak	Jak často	Forma
ředitel	Organizační podmínky - přijímání dětí, doba provozu, režim dne - stravování dětí	1x ročně	písemně
kuchařky, hospodárka	- IP dětí	1x měsíčně	písemně
učitelky	-	průběžně	na pedagogické radě
všichni	Materiální podmínky - budova, prostory pro děti, soulad s předpisy - využití zahrady, vybavenost - vybavenost pomůckami, modernizace - personální zajištění, vzdělávání pracovníků	1x ročně	BOZP – školení písemně do hodnoticí zprávy
hospodárka	Životospráva - kvalita stravování	denně	výdejka potravin, formulář pro sledování CCP (kritických bodů)
hygienická stanice	- pitný režim - pobyt venku - střídání činností - přizpůsobení dětem	měsíčně 1–2x ročně průběžně	„Spotřební koš“ písemná zpráva ústně
učitelky ředitel	Psychosociální podmínky - adaptace dětí - respektování potřeb dětí	říjen dle plánu	ústně
ředitel	Řízení - pracovní náplň - informační systém - spolupráce s partnery	- při nástupu - průběžně - 1x ročně	písemně ústně pedagogická rada
ředitel učitelky	Vyhodnocování cílů ŠVP - funkčnost ŠVP	průběžně	písemně pedagogická rada
ředitel ředitel, zástupce všichni	Personální podmínky - normativní počty zaměstnanců, kvalifikovanost, absence, zástupy, aktivita, přesčasovost - kvalita výkonu práce všech pracovníků - autoevaluace práce	průběžně	ústně, pedagogické rady, sebehodnocení, hodnotící pohovory
ředitel hospodárka inventární komise	Ekonomické podmínky - sledování mzdových a provozních výdajů - mzdová nákladovost, čerpání rozpočtu - náklady na provoz, závazky, pohledávky, FKSP, stav účtů - opravy, nákup a obnova vybavení	průběžně	uzávěrky výkaz zisku a ztráty hodnoticí zpráva

Příloha č. 1 – Očekávané výstupy

Příloha č. 2 – Školní program environmentální výchovy